

«Затверджую»
ректор Національної музичної академії України,
доктор філософії, професор, академік,
заслужений діяч мистецтв України
М. О. Тимошенко
_____ 2026 р.

ВИСНОВОК

**про наукову новизну, теоретичне та
практичне значення результатів дисертації
Тан Маосеня
на тему «Скрипкова творчість Жана-Марі Леклера: жанрово-стильові
виміри»
на здобуття ступеня доктора філософії
за спеціальністю 025 – «Музичне мистецтво»
з галузі знань 02 – «Культура і мистецтво»**

**ВИТЯГ
з протоколу № 14
засідання кафедри історії світової музики
Національної музичної академії України
від «25» червня 2026 року**

ПРИСУТНІ:

доктор мистецтвознавства, професор Жаркова В. Б. (зав. кафедри), доктор мистецтвознавства, професор Зінкевич О. С., доктор мистецтвознавства, професор Соломонова О. Б., доктор мистецтвознавства, професор Редя В. Я., кандидат мистецтвознавства, в. о. професора Гнатюк Л. А., кандидат мистецтвознавства, в. о. професора Антонова О. Г., кандидат мистецтвознавства, доцент Артем'єва В. Б., кандидат мистецтвознавства, доцент Лігус О. М. (секретар кафедри), кандидат мистецтвознавства, доцент Наумова О. А., кандидат мистецтвознавства, доцент Різаєва Г. Є., кандидат мистецтвознавства, доцент Д'ячкова О. А., кандидат мистецтвознавства, викладач Лі Цін, викладач, старший лаборант Антонова М. С., кандидат мистецтвознавства, доцент Жукова О. А.

ПОРЯДОК ДЕННИЙ: Проведення та обговорення публічної презентації наукових результатів дисертації аспіранта кафедри історії світової музики Національної музичної академії України. Проведення та обговорення публічної презентації наукових результатів дисертації аспіранта кафедри історії світової музики Національної музичної академії України Тан Маосеня на тему «Скрипкова творчість Жана-Марі Леклера: жанрово-стильові виміри» на здобуття ступеня доктора філософії за спеціальністю 025 – «Музичне мистецтво» з галузі знань 02 – «Культура і мистецтво».

Тема дисертаційної роботи «Скрипкова творчість Жана-Марі Леклера: жанрово-стильові виміри» була затверджена на засіданні Вченої ради Національної музичної академії України 27 жовтня 2025 року (протокол № 6, наказ 234-А).

Науковий керівник – кандидат мистецтвознавства, доцент, доцент кафедри історії світової музики Артем'єва Віра Борисівна.

СЛУХАЛИ: публічну презентацію наукових результатів аспіранта кафедри історії світової музики Національної музичної академії України Тан Маосеня за матеріалами дисертації «Скрипкова творчість Жана-Марі Леклера: жанрово-стильові виміри» на здобуття ступеня доктора філософії за спеціальністю 025 – «Музичне мистецтво» з галузі знань 02 – «Культура і мистецтво».

Тан Маосень доповів основні положення дисертаційної роботи: актуальність, наукову новизну, практичну цінність, використання результатів дисертації.

ВИСТУПИЛИ:

Поставили запитання:

доктор мистецтвознавства, професор В. Я. Редя; доктор мистецтвознавства, професор В. Б. Жаркова; кандидат мистецтвознавства, доцент Г. Є. Різаєва; кандидат мистецтвознавства, доцент О. М. Лігус.

Науковий керівник: кандидат мистецтвознавства (спеціальність 17.00.03 – Музичне мистецтво), доцент В. Б. Артем'єва, доцент кафедри історії світової музики (*виступ позитивний*).

Взяли участь у обговоренні роботи:

доктор мистецтвознавства, професор В. Я. Редя; доктор мистецтвознавства, професор В. Б. Жаркова; доктор мистецтвознавства, професор О. С. Зінькевич; доктор мистецтвознавства, професор О. Б. Соломонова; кандидат мистецтвознавства, доцент Г. Є. Різаєва; кандидат мистецтвознавства, доцент О. М. Лігус (*виступи позитивні*).

УХВАЛИЛИ: На підставі експертизи дисертаційної роботи, доповіді здобувача, запитань присутніх і відповідей здобувача, обговорення учасниками засідання основних положень дисертації та виступу наукового керівника прийняти такий висновок щодо дисертаційної роботи Тан Маосеня на тему «Скрипкова творчість Жана-Марі Леклера: жанрово-стильові виміри»:

ВИСНОВОК

щодо дисертаційної роботи Тан Маосеня на тему
«Скрипкова творчість Жана-Марі Леклера: жанрово-стильові виміри»

1. Обґрунтування вибору теми дослідження та її зв'язок із планами наукової діяльності академії.

Актуальність теми дисертації «Скрипкова творчість Жана-Марі Леклера: жанрово-стильові виміри» обумовлена низкою факторів. По-перше, твори Жана-Марі Леклера регулярно виконуються та активно записуються провідними європейськими виконавцями. По-друге, вивчення скрипкової спадщини композитора сприяє осмисленню процесів взаємодії французької та італійської музичних традицій, що визначали розвиток європейської музичної культури XVIII століття. По-третє, аналіз сонатної та концертної творчості Ж.-М. Леклера є важливим для сучасного музикознавства та виконавської практики, оскільки дозволяє уточнити особливості становлення французької скрипкової школи та еволюції інструментальних жанрів XVIII століття. Додаткову актуальність дослідження визначає відсутність систематизованих музикознавчих праць, присвячених обраним аспектам творчості Жана-Марі Леклера у західному та українському науковому просторі.

Тема дисертації розроблена відповідно до теми № 2 «Історія світової музичної культури» перспективного тематичного плану науково-дослідної діяльності НМАУ (2021–2025 рр.).

Мета роботи – виявлення специфічних рис скрипкової музики Жана-Марі Леклера у єдності її жанрових та стильових параметрів.

Реалізація поставленої мети визначила наступні **завдання** дослідження:

– змалювати загальну картину історичного розвитку інструментальної музичної культури Франції першої половини XVIII століття у взаємодії з іншими галузями мистецтва, зробивши акцент на соціокультурних і стильових процесах;

– висвітлити основні аспекти життєтворчості Жана-Марі Леклера у поєднанні композиторської та виконавської діяльності;

– дослідити проблематику та особливості взаємодії французької та італійської національних традицій в інструментальній музиці Франції та скрипковій творчості Жана-Марі Леклера;

– узагальнити головні риси сонатного і концертного скрипкових жанрів на матеріалі аналізу обраних творів Жана-Марі Леклера.

Об'єкт дослідження – скрипкова музика Жана Марі Леклера.

Предмет дослідження – жанрові та стильові риси скрипкових творів композитора в аспекті поєднання французької та італійської національних традицій.

Методологія дослідження базується на комплексному підході, який дозволяє вирішити поставлені в роботі завдання. В роботі використані такі

методи: біографічний – для створення цілісної картини життєвого та творчого шляху Ж.-М. Леклера; історичний – для висвітлення соціокультурного контексту діяльності композитора; системний – для розгляду скрипкової творчості Ж.-М. Леклера як цілісного художнього феномена у взаємодії жанрових, стильових та історико-культурних чинників, стильовий – для виявлення рис французької та італійської національних традицій у творах митця; жанрово-типологічний – для виявлення особливостей функціонування сонатного та концертного жанрів у творчості Ж.-М. Леклера та визначення їх місця в еволюції французької інструментальної музики XVIII століття; структурно-функціональний (аналітичний) – для дослідження особливостей формотворення, тематичної організації, тонального розвитку та фактурних принципів у скрипкових творах композитора.

2. Формулювання наукового завдання, нове вирішення якого отримано в дисертації.

Дисертацію «Скрипкова творчість Жана-Марі Леклера: жанрово-стильові виміри» присвячено вирішенню актуальної наукової задачі — комплексному осмисленню скрипкової спадщини Жана-Марі Леклера як цілісної художньо-стильової системи в контексті розвитку французької інструментальної музики доби бароко та процесів взаємодії французької й італійської музичних традицій. На основі вивчення наукової літератури, історико-культурних джерел, біографічних матеріалів та аналізу сонатної і концертної творчості композитора визначено основні чинники формування його індивідуального стилю та окреслено особливості поєднання національних і загальноєвропейських тенденцій у його музиці. Дослідження сонат для скрипки соло і basso continuo та тріо-сонат дало змогу виявити специфіку трактування сонатного циклу, принципів формотворення, тематичної організації та драматургічного розвитку, а також встановити роль танцювального чинника у структурі інструментальних творів композитора. Аналіз концертної спадщини Ж.-М. Леклера дозволив охарактеризувати особливості його трактування жанру скрипкового концерту, простежити процеси синтезу ритуального принципу та елементів раннього сонатного мислення, а також визначити роль композитора у становленні французького сольного концерту. Важливим результатом дослідження стало обґрунтування значення творчості Ж.-М. Леклера як одного з найяскравіших втілень естетики *les goûts réunis*, а також визначення його місця в історії європейської музики як композитора, творчість якого відображає взаємодію барокових, галантних і ранньокласичних тенденцій та відіграла важливу роль у становленні французької скрипкової школи.

3. Наукові положення, розроблені особисто дисертантом, та їх новизна.

Наукова новизна результатів дослідження, отриманих особисто здобувачем, полягає у тому, що вперше в українському музикознавстві:

- здійснено комплексне дослідження скрипкової творчості Ж.-М. Леклера та введено її до наукового обігу як цілісний художній феномен французької музичної культури XVIII століття;
- уточнено особливості розвитку французької інструментальної музики першої половини XVIII століття крізь призму взаємодії національної та італійської виконавсько-композиторських традицій;
- висвітлено роль соціокультурних та особистісно-біографічних чинників у формуванні творчої індивідуальності Ж.-М. Леклера;
- визначено принципи формування композиторського стилю Ж.-М. Леклера як результату творчого синтезу французької та італійської музичних традицій;
- виявлено жанрово-стильові закономірності сонатної та концертної творчості композитора, а також особливості поєднання французьких та італійських стильових ознак у творах Ж.-М. Леклера, що проявляються на рівні жанрової моделі, тематизму, формотворення, фактурної організації та скрипкової техніки (на прикладі сонат для скрипки соло і basso continuo № 1, 2, 4, 8 оп. 1, тріо-сонат № 1, 2, 3, 4 оп. 6 та скрипкових концертів № 2, 3, 5 оп. 7 і Концерту Мі-бемоль мажор).

4. Обґрунтованість і достовірність наукових положень, висновків і рекомендацій, які захищаються.

Обґрунтованість та достовірність наукових положень, результатів і висновків дисертації забезпечена коректним застосуванням сучасних методів дослідження (зокрема, біографічного, історичного, стильового, жанрово-типологічного, структурно-функціонального (аналітичного)), а також співставленням одержаних результатів із широким колом наукових розвідок.

5. Рівень теоретичної підготовки здобувача, його особистий внесок у розв'язання конкретного наукового завдання. Рівень обізнаності здобувача з результатами наукових досліджень інших вчених.

Здобувач показав високий рівень теоретичної підготовки. Теоретичну основу дослідження складають праці вітчизняних і зарубіжних дослідників, серед яких:

- музикознавчі роботи узагальнюючого характеру, що відтворюють широкий культурно-історичний контекст діяльності композитора першої половини XVIII століття: Т. Біляшевич, М. Бондса, М. Букофцера, Дж. Ентоні, В. Жаркової, В. Зарви, Л. ля Лорансі, К. Паліски, Р. Тарускіна, Н. Харнонкурта та інших;

- наукові праці, присвячені взаємодії традицій французької та італійської національних шкіл: Х. Бере, Р. Кінга, Н.-Х. Онг, Е. Чамчик;

– джерела, присвячені дослідженню феномена творчої особистості: І. Драч, О. Коменди, В. Менжуліна, О. Овчарук, Н. Савицької, О. Самойленко, М. Черкашиної-Губаренко;

– музикознавчі роботи, орієнтовані на життєтворчість постаті Жана-Марі Леклера: Ж. Жефена, Н. Заслава, Л. Леконта, Г. Наттінга, М. Пінчерле, Н. Престона;

– роботи, об'єктом яких є дослідження жанрових традицій концерту і сонати, зокрема, у творчості Ж.-М. Леклера: О. Антонової, Х. Бере, Г. Бروفські, Р. Кінга, С. П. Кіфа, В. Ракочі, Є. Чамчик, С. Шварц.

Окремо розглянуто концерт як публічний захід та феномен «Духовних концертів», зокрема, у працях Н. Белявіної, В. Левко, Т. Мазепи тощо.

6. Теоретичне та практичне значення роботи.

Практичне значення дослідження. Представлене дослідження скрипкової музики Жана-Марі Леклера, детальні аналітичні розвідки маловідомих інструментальних опусів композитора, а також задіяний широкий музикознавчий контекст діяльності французького митця можуть бути використані в курсах історії західної музики, аналізу музичних форм, практичних заняттях в класах скрипки та камерного ансамблю, а також у практиці історично поінформованого виконавства та підготовці концертних програм.

7. Повнота викладу матеріалів дисертації в публікаціях та особистий внесок здобувача в публікації.

Основні положення дисертації висвітлено в **трьох** одноосібних статтях, опублікованих у наукових фахових виданнях України.

Наукові праці, в яких опубліковані основні наукові результати дисертації:

публікації у наукових фахових виданнях України:

1) Тан Маосень. Скрипковий концерт Мі-бемоль мажор Жана-Марі Леклера: жанрово-стильові особливості // Актуальні питання гуманітарних наук: міжвузівський збірник наукових праць молодих вчених Дрогобицького державного педагогічного університету імені Івана Франка / [редактори-упорядники М. Пантюк, А. Душний, В. Ільницький, І. Зимомря]. Вип. 77. Том 3. Дрогобич : Видавничий дім «Гельветика», 2024. С. 95–100.

DOI: <https://doi.org/10.24919/2308-4863/77-3-13>

2) Тан Маосень. Специфіка жанру скрипкового концерту у творчості Жана Марі Леклера (на матеріалі концерту ор. 7 №2 Ре мажор) // Українська культура : минуле, сучасне, шляхи розвитку : наук. зб. Вип. 49 / упоряд. і наук. ред. В. Г. Виткалов ; Рівне : РДГУ, 2024. С. 180–184.

DOI: <https://doi.org/10.35619/ucpmk.vi49.854>

3) Тан Маосень. Творча діяльність Жана-Марі Леклера та «les goûts-reunis» у французькій музичній культурі XVIII століття // Музичне мистецтво і культура. 2025. Випуск 43. Одеса : Одеська національна музична академія імені А. В. Нежданової. 2025. С. 90–100.

DOI: <https://doi.org/10.31723/2524-0447-2025-43-7>

Результати дисертаційної роботи повністю відображено в публікаціях.

Розглянувши звіт подібності щодо перевірки на плагіат (перевірку наявності текстових запозичень виконано за допомогою системи Strikeplagiarism), рецензенти дійшли висновку, що дисертаційна робота Тан Маосеня на тему «Скрипкова творчість Жана-Марі Леклера: жанрово-стильові виміри» є результатом самостійних досліджень здобувача і не містить елементів плагіату та запозичень. Використані ідеї, результати і тексти інших авторів мають посилання на відповідне джерело.

8. Апробація матеріалів дисертації.

Головні ідеї і положення роботи були викладені у доповідях на **п'ятнадцяти** всеукраїнських і міжнародних наукових конференціях:

1) Тан Маосень. Інтонаційні особливості сонат для скрипки і basso continuo Жана Марі Леклера // Шоста Міжнародна науково-практична конференція «Україна. Європа. Світ. Історія та імена в культурно-мистецьких рефлексіях» (3 листопада 2022 р., Київ, НМАУ ім. П.І. Чайковського);

2) Тан Маосень. Звуковий образ скрипки у концертній творчості Жана Марі Леклера // XXVII Всеукраїнська молодіжна науково-творча онлайн-конференція «Дні науки» (28 квітня 2023 р., Одеса, ОНМА імені А. В. Нежданової);

3) Тан Маосень. Творча діяльність Жана-Марі Леклера та раціоналізм ідеалів французьких просвітителів // Всеукраїнський круглий стіл «Сучасні тенденції у музичному мистецтві» (20 червня 2023 р., Київ, НАМ України);

4) Тан Маосень. Традиції французької скрипкової школи XVIII століття у контексті сучасного виконавства // Всеукраїнському круглий стіл «Про стан сучасного виконавського мистецтва» (25 жовтня 2023 р., Київ, НАМ України);

5) Тан Маосень. Французька й італійська скрипкова школа XVIII століття: засадничі аспекти взаємодії // V Міжнародна наукова конференція НАМ України «Проблеми методології сучасного мистецтвознавства та культурології» (16 листопада 2023 р. Київ, НАМ України);

6) Тан Маосень. Жанр скрипкової сонати у творчості Жана-Марі Леклера (до 300-річчя створення Першої книги сонат) // XIII Міжнародна наукова конференція «Ювілейні та пам'ятні дати 2023 року» (20 листопада 2023 р., Київ, НМАУ ім. П. І. Чайковського);

- 7) Тан Маосень. Музична спадщина Жана-Марі Леклера у сучасному культурному контексті // Міжнародна конференція кафедри ЮНЕСКО «Світова культурна спадщина в умовах формування нового світопорядку» (7 грудня 2023 р., Київ, НАМ України);
- 8) Тан Маосень. Творча постать Жана-Марі Леклера: сучасні аспекти дослідженням // Міжнародна науково-практична конференція «Україна – ЮНЕСКО: 70 років разом» (25 квітня 2024 р., Київ, НАМ України);
- 9) Тан Маосень. Специфіка жанру скрипкового концерту першої половини XVIII століття (на матеріалі творчості Жана-Марі Леклера) // Всеукраїнський круглий стіл на тему «Сучасні тенденції в українському мистецтві» (26 вересня 2024 р. Київ, НАМ України);
- 10) Тан Маосень. Лірична трагедія «Сцилла і Главк» Жана Марі Леклера: оперний опус у творчості «інструментального» композитора // Восьма Міжнародна науково-практична конференція «Україна. Європа. Світ. Історія та імена в культурно-мистецьких рефлексіях» (7–9 листопада 2024 р., Київ, НМАУ ім. П.І. Чаковського);
- 11) Тан Маосень. Концертний жанр епохи Бароко та специфіка його трактування у творчості Жана-Марі Леклера // VI Міжнародна наукова конференція НАМ України «Проблеми методології сучасного мистецтвознавства та культурології» (13–14 листопада 2024 р., Київ, НАМ України);
- 12) Тан Маосень. Інструментальна творчість Жана-Марі Леклера: проблеми інтерпретації // Всеукраїнський круглий стіл на тему «Про стан сучасного виконавського мистецтва» (19 грудня 2024 р., Київ, НАМ України);
- 13) Тан Маосень. Жан-Марі Леклер: вектори взаємодії творчої та виконавської діяльності (до 260-х роковин по смерті) // XIV Міжнародна наукова конференція «Ювілейні та пам'ятні дати 2024 року» (28–29 листопада 2024 р., Київ, НМАУ ім. П. І. Чаковського);
- 14) Тан Маосень. Творча постать Жана-Марі Леклера у контексті епохи // XXIV Міжнародна науково-практична конференція «Молоді музикознавці» (28–30 березня 2025 р., КМАМ ім. Р. М. Глієра);
- 15) Тан Маосень. Шість концертів ор. 10 Жана-Марі Леклера: взаємодія французьких та італійських стильових традицій (до 280-річчя публікації збірки) // XV Міжнародна наукова конференція «Ювілейні і пам'ятні дати» (20–21 листопада 2025 року, НМАУ ім. П. І. Чайковського, Київ).

9. Відповідність змісту дисертації спеціальності з відповідної галузі знань, з якої вона подається до захисту.

За своїм фаховим спрямуванням, науковою новизною і практичною значимістю дисертаційна робота Тан Маосеня «Скрипкова творчість Жана-Марі Леклера: жанрово-стильові виміри» відповідає спеціальності 025 – «Музичне

мистецтво». Здобувачем повністю виконано освітню та наукову складову освітньо-наукового рівня вищої освіти.

10. Рекомендація дисертації до захисту.

Дисертаційна робота Тан Маосеня «Скрипкова творчість Жана-Марі Леклера: жанрово-стильові виміри» відповідає вимогам, передбаченим пунктами 5, 6, 7, 8 «Порядку присудження ступеня доктора філософії та скасування рішення разової спеціалізованої вченої ради закладу вищої освіти, наукової установи про присудження ступеня доктора філософії» (постанова Кабінету Міністрів України від 12 січня 2022 р. № 44), а також наказом Міністерства освіти і науки України від 12 січня 2017 р. № 40 «Про затвердження вимог до оформлення дисертацій».

Враховуючи високий рівень виконаних досліджень, а також актуальність теми роботи, наукову новизну результатів та їх наукове і практичне значення, кафедра історії світової музики рекомендує дисертацію Тан Маосеня «Скрипкова творчість Жана-Марі Леклера: жанрово-стильові виміри» до захисту в разовій раді для здобуття ступеня доктора філософії за спеціальністю 025 – «Музичне мистецтво» з галузі знань 02 – «Культура і мистецтво».

Результати відкритого голосування:

присутні 13 осіб:

«за» – 13,

«проти» – немає,

«утримались» – немає

Завідувач кафедри історії світової
музики,
доктор мистецтвознавства,
професор

В. Б. Жаркова

Секретар кафедри історії світової
музики,
кандидат мистецтвознавства,
доцент

О. М. Лігус

В. Б. Жаркова

О. М. Лігус

О. М. Лігус, начальник загального відділу
Національної музичної академії України